

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 43011**Nom:** Bioètica i Biopolítica**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Ètica, ciència i tecnologia	OPTATIVA

COORDINACIÓ

DOMINGO MORATALLA AGUSTIN

RESUM

La matèria també podria rebre el nom de Bioètica i Democràcia per a precisar l'abast social i polític dels problemes biomèdics. La Bioètica està exercint un paper important en l'aclariment de les conviccions polítiques, en la delimitació dels espais públics de deliberació i en el disseny de les agendes legislatives dels diferents grups polítics. A més, la investigació biomèdica i el canvi accelerat de les societats modernes estan generant una ràpida transformació de les institucions sanitàries, no sols dels centres sanitaris públics sinó de les empreses sanitàries privades o d'iniciativa social. En este sentit, el curs vol capacitar a professionals de Filosofia, les Humanitats i les Ciències Socials en general (Economia, Dret, Relacions Internacionals, Ciència Política) perquè integren en la seua capacitat professional els desafiaments antropològics i axiològics de la Bioètica.

Objectius

- 1.- Conèixer la gènesi, el desenvolupament i les funcions de la Bioètica en una societat democràtica.
- 2.- Analitzar les teories i paradigmes filosòfics que intervenen en la fonamentació moral de la bioètica.
- 3.- Analitzar el valor i la importància de la Bioètica en els espais públics de deliberació democràtica.

4.- Descobrir les formes en què es fa present una filosofia de la vida/muerte en les iniciatives legislatives, els programes polítics i les tendències culturals.

5.- Capacitar-se per a dirigir, gestionar i administrar amb responsabilitat els Comitès d'Ètica en els seus diferents nivells.

strar amb responsabilitat els Comitès d'Ètica en els seus diferents nivells.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia

Capacitar per afrontar críticament els problemes que plantegen les ciències en el món contemporani, coneixent l'estatut, les tasques i la metodologia de les ètiques aplicades, amb una referència especial a les biotecnologies, l'ètica ecològica, la bioètica fonamental i clínica, l'ètica de les organitzacions sanitàries i l'ètica de les professions i de les institucions.

Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.

Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.

Diferenciar els elements morals dels sociològics, jurídics, religiosos i polítics en la deliberació pública sobre els problemes que planteja el desenvolupament científic i tecnològic des de l'ètica cívica d'una societat pluralista i democràtica.

Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats

amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Ètica i Bioètica: dels principis a las responsabilitats
2. Paradigmaes de Bioètica: És possible una Bioètica Europea?
3. L'absència de la Bioètica en les Teories de la Democràcia
4. La Bioètica en les agenda de la deliberació pública
5. El futur de la naturalesa humana: fronteres del curar, cuidar i criar
6. Teories ètiques sobre "salud pública": despotisme paternalista o justícia social?

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	3,40
Teoria	43,40
Seminari	3,40
Total hores	50,20

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	75,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge més habitual serà la del seminari de treball. Este seminari vindrà precedit per un temps d'estudi previ i autònom que l'alumne realitzarà segons la distribució que es realitzarà en la primera sessió. El Seminari tindrà una estructura participativa on hi haurà exposicions del professor, lectures comentades dels textos, discussions sobre els mateixos i presentació de lectures-investigacions que hagen realitzat els alumnes. El seminari de treball serà un espai de referència per a completar altres activitats formatives relacionades amb els temes abordats: conferències, taules redones, congressos i altres activitats complementàries.

ts complementàries.

AVALUACIÓ

L'avaluació tindrà un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que cada alumne establirà un pla de treball singularitzat segons l'àrea de què provinga, els interessos que manifeste en la investigació i les seues inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació s'establixen entorn de tres àrees:

- Assistència i participació significativa en classes i seminaris (20%);
- Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions (30%);
- Presentació de treballs finals de les respectives matèries, seguint els criteris científics internacionals (50%).

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquest no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18).

12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- - BALLESTEROS, J./FERNANDEZ, E.; (editors), Biotecnología y posthumanismo. Aranzadi, Cizur Menor 2007. - BEORLEGUI, C.; Humanos. Entre lo prehumano y lo posthumano. Sal Terrae-Comillas, Madrid, 2019. - DE MONTALVO, F.; Bioconstitucionalismo. Una reflexión sobre la edición genómica desde y para la teoría del derecho constitucional. Aranzadi, Madrid, 2020.
- - HABERMAS, J.; El futuro de la naturaleza humana, ¿Hacia una eugenesia liberal?. Paidós, Barcelona, 2002. - JONAS, H.: El principio responsabilidad. Herder / Círculo de lectores, Barcelona, 1997. - JONAS, H.: Técnica, medicina y ética. Paidós, Barcelona, 1997. - KEMP, P. (ed.); Basic ethical principles in bioethics and Biolaw. Instituto Borja de Bioética, Barcelona, 2001. - RICOEUR, P.; Lo Justo I, Caparrós, Madrid, 1998, trad. A. DOMINGO; Lo Justo II. Trad. A. DOMINGO y T. DOMINGO, Trotta, Madrid, 2008. - RICOEUR, P./ J. P. CHANGEUX; La naturaleza y la regla. Lo que nos hace pensar. Península, Barcelona, 1999. - RICOEUR, P.; Vivo hasta la muerte. FCE, México 2009 - RICOEUR, P.; Voluntad de responsabilidad. Dykinson, Madrid, 2020. - SANTOS, J.A/ ALBERT, M./HERMIDA, C.; Bioética y nuevos derechos. Comares, Granada, 2016. - VICENTE GIMÉNEZ, T.; Justicia ecológica en la era del antropoceno. Trotta, Madrid, 2020. - VIDAL, Ernesto,; Bioética y Derecho: la positivación de los principios, Anales de la Cátedra Francisco Suárez, 52 (2018), 267-277.
- - DOMINGO, A.; Homo curans. El coraje de cuidar. Encuentro, Madrid 2022. - DOMINGO, A.; El futuro del cuidado en una sociedad liberal en S. PINAZO/ M. SÁNCHEZ, Gerontología Social. Pearson, Madrid, 2005. - DOMINGO, A.; Ética para Educadores, PPC, Madrid, 2008. - DOMINGO, A.; Condición humana y ecología integral. PPC, Madrid, 2019. - DOMINGO, T.; Bioética y hermenéutica. La aportación de Paul Ricoeur: Compgrafic, Valencia, 2013. - ESPOSITO, R.; Comunidad, inmunidad y biopolítica. Herder, Barcelona 2009, edición de 2020. - ESPOSITO, R., Inmunitas. Protección y negación de la vida. Amorrortu, Buenos Aires, 2009. - FERRER, J.J.- ALVAREZ, J.C.; Para fundamentar la Bioética. Comillas-Desclée, Bilbao-Madrid, 2003. - GAFO, J.: Diez palabras clave en Bioética. Verbo Divino, Estella, 1997. - GRACIA, D.: Fundamentos de Bioética. Madrid, 1988. Nueva ed. en Triacastela, 2007. - GRACIA, D.; Como arqueros al blanco. Estudios de Bioética. Triacastela, Madrid, 2004. - GRACIA, D.; VOLUNTAD DE responsabilidad; - Gracia, D.; Voluntad de Responsabilidad. Dykinson, Madrid, 2020. - FEITO, L. (ed.); Estudios de bioética. Dykinson, Madrid, 1997. - FEITO, L.; El sueño de lo posible. Bioética y Terapia génica. Publicaciones Universidad Comillas, Madrid, 1999. - FERRY, J.L.; La revolución transhumanista. Alianza, Madrid, 2017.